

nique des banques. — Čís. 2. Dubern: La participation des employés au capital des sociétés par l'achat individuel d'actions. — Huber: Chronique de démographie. — Čís. 3. La Société de Statistique de Paris en 1913 et de 1918 à 1921. — Čís. 4. Jvoes-Guyot: Matières premières. — Čís. 5. Bunnelle: L'éducation physique et les sports athlétiques en France. — Čís. 6. Michel: Les dommages de guerre. —

20. **Rivista internazionale di filosofia del diritto.** Roč. II., svazek I. R. Pound: La Filosofia nel diritto costituzionale americano. — J. Kallab: L'oggetto della scienza giuridica. — G. Vidari: Lo Stato liberale e la Chiesa cattolica. — G. Maggiore: Giuseppe de Maistre. — A. Rapisardi-Mirabelli: Il «delitto internazionale» nell'accezione e nella sistemazione della trattativa attuale. — A. Bonucci: In memoria di Arturo Momasterio. — C. Manin: Felix Somló. — A. Pagano: Il metodo storico-dogmatico nella storia del diritto pubblico. — Svazek II.—III. L. Rossi: L'universalità del diritto romano e lo Studio di Padova. — E. Ehrlich: La Sociologia del diritto. — G. Maggiore: L'aspetto pubblico e privato del diritto e la crisi dello Stato moderno. — A. Gropali: La vita e il pensiero di Fulvio Cazzaniga. — G. Faggella: La »Monarchia« di Dante e il principio dell'intellectualità. — E. Tricani: La parificazione giuridica dei sessi e il divorzio. — (Ad. Procházka.)

Hovorna.

(**Naše a německá produkce literární v oboru právníkém.**) Nic nenapluje mne tak upřímnou a hlubokou indignací jako srovnání toho, co se u nás a co u Němců v této naší republice produkuje. Uvážím-li, že Němci nečiní zde ani jednu třetinu všeho obyvatelstva, je to pro nás bilance žalostná.

Odkud tento žalostný zjev? Mluvíte-li o příčinách s lidmi, slyšíte nejruznější odůvodnění. Především, že ti, kdož svým posláním jsou k tomu povoláni, aby rozmnožovali české právnícké písemnictví, tedy hlavně profesori vysokoškolsí, vyvíjejí v tomto směru menší činnost než bylo by žádoucí. Zrnko pravdy na tom je. Je jich celá řada, kteří nedělají zloha nebo aspoň tak nepatrně málo, že to zůstane oku obyčejného šmrtníka nadobro zastřeno. Do této řady patří skupina učenců, kteří neustále tvrdí, že jsou zaměstnání dalekosáhlými vědeckými přípravami k velkým literárním pracím. Jsou to většinou cestovatelé, kteří po širém světě shánějí materiál ke svým pracím. Tento druh vědecké přípravy u nás nehorázně imponuje. Ten, kdo si zajede do Londýna nebo Cařihradu, aby si tam přečetl nějakou knížku, má už tímto skutkem velký náskok u domácích kritiků před tím, kdož si ji prostě objedná u svého nakladatele nebo jiným způsobem (je-li méně přístupná) se k ní dostane a přečte si ji doma. Velký rozdíl v nákladech nehraje zde obyčejně žádnou úlohu, poněvadž podobné výzkumné cesty nekonají se zpravidla na vlastní náklad. Je dále pravda, že mnozí spisovatelé (nehci je dáti do uvozovek) za dnešních dob jsou bohužel zaměstnání jinými úředními povinnostmi, takže jim nezbyvá sdostatek času k literární činnosti. To souvisí s dnešním nedostatkem vysokoškolského učitelstva, zaviněným překotným zřizováním nových vysokých škol, které arcíř dalo se již roku 1917, nejpозději 1918 předvádíati příslušnými činiteli, jimž náleží péče o dorost vysokoškolský. Je dále neméně pravda, že i řady praktiků mají obohacovati písemnictví právnícké a že se tak u nás neděje stejnou měrou jako na př. u Němců. Nestačí zajiště prostý poukaz na nepopíratelné přetížení úředními pracemi, poněvadž nelze nahlédnouti, proč by toto přetížení mělo býti u českých kolegů zásadně větší než u německých. Nelze též konečně bez dostatečných důvodů viniti české nakladatele z menší ochoty vůči spisovatelům než jest u německých.

Bylo by, jak mám za to, nesprávné a nespravedlivé, hledati i jen hla v n í příčiny oné nepřívnlivé bilance u producentů. Hlavní příčiny tkví podle mého soudu naopak u konsumentů. Zde jest mezi českými a německými lidmi tak nápadný rozdíl, že nelze o něm pomlčeti a dělati na dále pštroší politiku. Chybí mi na důkaz mého tvrzení sice exaktní statistické údaje — ty byly by zajisté na výsost zajímavé! — ale mohu posloužiti mými zkušenostmi jako člověk, který je měrou dosti značnou účasten při organizaci literární produkce právnícké v Brně. Dosavadní zkušenosti jsou neočekávané, překvapující, ba někdy přímo zdrcující. Můžete vydati knihu jakoukoliv, ať theoretickou nebo praktickou, méně nebo nanejvýš aktuální, vždy narazíte u konsumentstva na týž úkaz: ledový »desinterressement«, nevztahující se jen na širší vrstvy, nýbrž též na t. zv. »kruhy odborné«. Až na nepatrné výjimky nikdo se o ni nezajímá, nikdo ji nekoupí, nikdo ji nečte. Za to překvapí Vás tyto kruhy obyčejně imponantní silou kritiky, této slavné vlastnosti našeho národa. Doporučí Vám obyčejně, co byste měl vydávati... Nedávno probíral jsem se sbírkou zákonů, které vydává nakladatelství Stiepolovo v Liberci a užasl jsem. Je to imponantní řada objemných svazků — některé čítají několik set stránek — vůči které naše česká, v Brně vydávaná »Sbírka zákonů československých« dělá dojem trpasličí. Přes to je však vzhledem k potřebě našich právníckých vrstev ještě příliš objemná! Vydali jsme v ní řadu velmi aktuálních zákonů, domnívaljce se, že posloužíme tím potřebám praxe. Chyba lávky, ukázalo se, že je neznámé dostatečně. Jeden z posledních svazků přináší souborný přehled všech předpisů advokátů se týkajících. Naše naděje na odbyt tohoto svazku (jedinečného svého druhu) nás naprosto zklamaly. Není prostě potřeby pro podobné věci u nás! Kdo něco potřebuje, zeptá se někoho, kdo to ví, nebo si — v krajním případě — příslušnou pomůcku prostě vypůjčí. »Ústavní zákony« (III. svazek Sbírk y) kupují — podle sdělení nakladatele — většinou jen — četníci. Jiných zájemníků není, poněvadž ústavních problémů se v praxi vymoňuje poměrně málo. Ne mnohem lépe je to se »Sbírkou spisů právníckých a národohospodářských«. Německé vydání Mayrovy »Soustavy občanského práva« bylo poměrně krátko po vyjití rozebráno; z českého prodáno v téže době podle sdělení téhož nakladatele všeho všudy 300 výtisků! Nejen tedy soustav ústavního práva (k lo pro Bůh, zabývá se v praxi ústavními předpisy?), ale ani soustavy občanského práva není naší praxi zapotřebí. — A na konec náš »Časopis pro právní a státní vědu«! Kdyby redakce obdržela za rok tolik příspěvků, kolik jí je za měsíc vyslechnouti přímých a nepřímých kritik jeho obsahu a návrhů, co by měla přinášeti, byla by ráda. Je pro nás zahanbující, že v Brně vychází zvláštní německý odborný list (»Juristenzeitung«), jenž zároveň jest téměř výlučně z kruhů praktických. Pokuste se zavésti zde podobný podnik český: nebude mít ani přispívatelů, ani odběratelů, ale za to desetkrát tolik kritiků jako u Němců! Je zvláštní, že neuvědomí si tyto kritikové, jak impotentní dojem vzbuzují u lidí produktivních, když se založenými rukama jen a jen kritísují. Naše »Právnícká jednota« a její výbor pokouší se neustále, aby vzpružila poněkud spolkový život přednáškami nebo debatními večírky. Pokud jde o tyto, rozbily se o indolenci a všestrannou kritiku. Lethargie podporována je zcela zbytečnou nevraživostí mezi theoretiky a praktiky. Kdyby oba navzájem uznávali své přirozené přednosti a jejich hranice, nebylo by toho třeba.

Je nemožno žádati od spisovatele, aby produkoval, nejevil-li konsumentstvo o jeho produkci žádný nebo aspoň zcela nedostatečný zájem; je nemožno žádati od přednášeče, aby si pečlivě připravoval své přednášky a přednášel je pak prázdnému nebo poloprázdnému sálu. A pak jim přijďte s vlasteneckým příkazem, aby publikovali výhradně českým jazykem. Kdo z cizinců chce prý tyto práce čísti, ať se naučí česky. prohlašují naši vla-

stenci. Myslím, že by ubohým spisovatelům zatím stačilo, kdyby je četli aspoň ti, kteří beztoho už česky znají!

Ti, kdož přispěli k rozmachu českého právníckého písemnictví v Brně, nečekají vděk od těch, které považovali za zájemníky. Neboť znají své Pappenheimské. Kdyby byli čekali, čekali by dodnes marně. Za to dostává se jim hojnou měrou kritiky, přímé a nepřímé. Nic nevádí, neboť znají své Pappenheimské. W.

Literatura.

Vědecká ročenka právnické fakulty Masarykovy university. I. 1922. (Sbírky spisů právnických a národohospodářských, svazek XVII.) Jde o nový stálý literární podnik, který má členy učitelského sboru právnické fakulty jaksi hromadně reprezentovati vůči vědecké veřejnosti. »Ročenka« jest tudíž vyhrazena v první řadě literárním příspěvkům profesorů a docentů. Vedle toho přinášet bude příležitostně též seminární práce posluchačů, které ředitelé jednotlivých seminářů fakultních uznají za schopné publikace v Ročence. Takto poskytovatí má Ročenka celkový obraz literární činnosti fakultní. Zvláštní oddíl historicko-statistický zachycovatí má události, významné pro naši fakultu.

První ročník právě vyšel. Obsahuje kromě historické stati profesora Weyra o vzniku Masarykovy university, v níž otištěny a budoucnosti zachovány jsou důležité materiálie vzniku fakulty se týkající (parlamentární projednávání osnovy o zřízení Masarykovy university, různé řeči a pod.), tato vědecka pojednání:

1. Prof. Engliš: Peněžní jednotka, 2. Prof. Weyr: Bůh a stát, 3. Prof. Kallab: Pravotvorný monopol státu a požadavek logické jednotnosti právní vědy, 4. Prof. Vacek: Idea komunismu na Rusi, 5. Prof. Baxa: Vývoj a dnešní stav myšlenky zastupitelské ve sborech zákonodárných, 6. Prof. Krejčí: Ke sporu o pojmu a povaze statistiky, 7. Prof. Eominik: Nová úprava živnostenského pracovního poměru v právu československém, 8. Prof. Sedláček: Nárok zaměstnance na plat, nevykonává-li službu, 9. Prof. Lövenstein: Hodnotná theorie jako složka cenotvorná, 10. Doc. Stránský: Právo a milost.

Kupní cena prvního ročníku jest 20 Kč. Ročenku lze koupiti, pokud se týče objednatí, buď přímo na děkanátě právnické fakulty (Brno, ulice Bedřicha Smetany 16) nebo v nakladatelství Barviče a Novotného, Brno, Česká. — W.

Prof. Dr. Fr. Weyr — Prof. Dr. Rud. Dominik: **Grundriss des čechoslovakischen Verwaltungsrechtes.** 1922, str. 316, cena 50 Kč. Nákladem R. M. Rohrerova v Brně. — Spis obsahuje dvě části (obecnou a zvláštní), z nichž první zpracoval Dr. Weyr, druhou Dr. Dominik. V prvním podává se přehled úřední organizace a výklad řízení správního a dodatkem zcela stručný nástin organizace veřejné správy na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, jakož i reformy správy podle zákona o župních a okresních úřadech. V druhé části probírá autor jednotlivé oddíly veřejné správy a to evidenci obyvatelstva, správu policejní, hospodářskou, sociální, kulturní a vojenskou. Zde šlo o to, aby na místě poměrně velice omezeném vytyčeny byly jednak veškeré nejdůležitější prameny právní (až do nejnovější doby), jednak jejich hlavní obsah. Byl to úkol vzhledem k známé rozsáhlosti právních norem dosti obtížný. Kniha má sloužiti první orientaci a pro stručnost svých výkladů nazvána pouhým »Nástinem«. Byla napsána přímo k vyzvání nakladatelství Rohrerova a je jen potěšitelné, že v řadách německých jeví se živý zájem o správní právo naší republiky a potřeba po jeho ukojení. W.